

TESSA KIEBOOM
Auteur van het boek *Hoogbegaafd*

'Jij kan beter'

*Als je kind een
onderpresteerder is*

WITSAND UITGEVERS

'Jij kan beter'

Als je kind een onderpresteerder is

door Tessa Kieboom

ISBN 978 94 9038 256 8

Witsand Uitgevers

Uittreksel door Karin Van Toor

Deel I: Onderpresteren en hoogbegaafdheid

Deel II: Onderpresteren doorgronden

Deel III: Onderpresteren aanpakken

DEEL I Onderpresteren en hoogbegaafdheid

Stel je bent

-een ouder van;

- een slim kind dat goede schoolresultaten haalt, maar er maar weinig voor hoeft te doen
- een slimme zoon of dochter met tegenvallende resultaten op het VO

- een leerkracht op de basisschool die vermoedt dat een kind in de kangoeroeklas thuishoort, zonder overtuigende toetsen

Slimme kinderen behalen niet vanzelfsprekend mooie resultaten. Integendeel zelfs: hb kinderen lopen een groter risico om te gaan onderpresteren dan eerder normaal begaafde kinderen.

Hoe intelligenter iemand is, hoe meer de kans toeneemt dat hij of zij vroeg of laat gaat onderpresteren.

Door de leerhonger van hoogbegaafde kinderen hebben ze zich jonger dan gebruikelijk kennis en kunde eigen gemaakt waar vaak in de schoolbanken niet eens naar gevraagd wordt. Verderop zal pijnlijk duidelijk worden wat hiervan de gevolgen zijn.

Onderpresteerders zijn **dus** mensen die resultaten neerzetten die niet in overeenstemming zijn met hun intellectuele mogelijkheden. Onderpresteren is een onopvallend en dus ook vaak een onverwacht sluimerend proces.

Hoe sneller deze risicofactoren duidelijk worden, hoe beter je als ouder of leerkracht zal kunnen handelen om de kans op onderpresteren te beperken of misschien zelfs wel te vermijden.

Hoogbegaafdheid bestaat uit verschillende aspecten:

- Het cognitieve luik gedragen door de leerhonger
- Het Zijnsluik gedragen door het zich anders voelen dan leeftijdsgenoten

Cognitieve luik; intelligentie, creativiteit en motivatie creëren een leerhonger.

Door dieet ontstaat verveling en demotivatie

Zijnsluik; perfectionisme, rechtvaardigheidsgevoel, gevoeligheid en kritische instelling ontstaat gevoel anders

Wanneer je naar de cognitieve kant kijkt dan zie je naast intelligentie, creativiteit in denken een sterke motivatie voor interessante dingen.

Hoe gaat de omgeving met leerhonger om? Gezond stimuleren wanneer je kind van eind groep 2 de tafel van 2 ontdekt 'laat het me weten als je ergens de tafel van 3 ontdekt'.

Wanneer het naar school gaat wordt het op dieet gezet. Had een gezonde eetlust en lustte wel 4 boterhammen, maar krijgt er maar 2, waardoor de maag zich aanpaste. Hierdoor verlangt het kind niet meer naar 4 boterhammen. Het legt zich erbij neer dat zijn honger niet zal worden gestild. 'Gelaten' indruk. Worden soms al misselijk bij 2 boterhammen. Interesseren zich nergens meer voor. Durven of kunnen hun potentieel niet aan te spreken.

Zonder problemen of inspanning haalt het kind behoorlijke resultaten (leerkracht heeft geen probleem). Kind hoeft geen moeite te doen voor resultaten, wat een ernstige dreiging is.

Leerkrachten doen alle mogelijke moeite om de leerling die uit de boot dreigen te vallen toch aan boord te houden.

Groep zwakbegaafden gelijk aan groep intelligent meerbegaafd 13,6 %, 68% heeft een normaal IQ tussen 85 en 115, Groep IQ 60-70 gelijk aan groep IQ 130-140 2,4%

Kinderen die het moeilijker hadden dan gemiddeld, komen nog behoorlijk ver omdat ze altijd al hard moesten werken om iets te bereiken.

Voor kinderen met een laag IQ bestaat begrip naar beperkingen. Stuk moeilijker voor schijnbaar onbeperkte mogelijkheden voor kinderen met een IQ van 138. (= even grote afwijking IQ 62)

Toch geen enkel probleem?

Leerhonger verdwijnt → demotivatie → slechte huiswerkattitude. Begin VO , einde PO mogelijk dat de resultaten kelderen.

Kinderen die niet worden uitgedaagd hebben een makkelijk leventje, gemoedelijk, comfortabel te vergelijken met het liggen in een hangmat. Niet te klagen dus.

Uit deze hangmat komen is niet prettig en wordt steeds minder prettig naarmate je ouder wordt.

Onderpresteren ligt op de loer voor iedereen wiens IQ een stuk boven het gemiddelde ligt. Hoe hoger het IQ, hoe langer in de hangmat. Sommigen lopen pas tegen het einde van het VO of zelfs pas aan de universiteit tegen deze muur aan. '12 stielen, 13 ongelukken'.

- Jij kan beter -
karinvantoormusic@gmail.com

Versterkt bewustzijnsniveau

Dit bewustzijn is verweven met iemands totale persoonlijkheid en doorkruist het hele doen en laten. Niet alleen een kwestie van 'je best doen of niet je best doen'. Heeft een veel uitgebreidere, diepgaandere kijk op de omgang met ouders en leerkrachten of zij zelfverantwoordelijkheid nemen of juist ontwijken. Ander perspectief op de opvoeding en opleiding. Dit zorgt ervoor dat het kind zich 'anders' voelt.

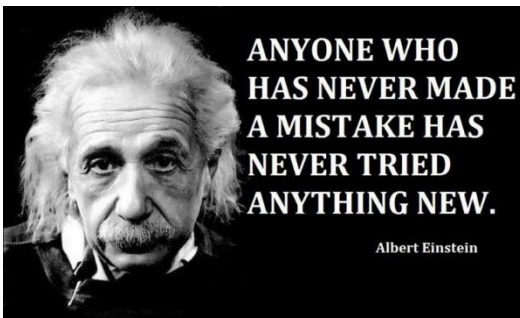
Perfectionisme (en dus faalangst)

Hoe slimmer je bent, hoe meer je met je eigen (on) vermogen (of perfectionisme dus) wordt geconfronteerd om dingen te doen of te laten begrijpen.

Lat hoog → angst fouten te maken → faalangst

Kleuter met ontwikkelingsvoorsprong vragen papa te tekenen → kleuter worstelt met overtuiging dat hij/zij onmogelijk een echte waarheidsgetrouwe 'foto' van papa kan tekenen, omdat hij de verwachting heeft min of meer een mens te tekenen.

Heel subtiel en vaak totaal onopvallend krijgen alle ouders van kinderen met dit mechanisme te maken. Dat het kind ineens geen piano meer speelt of een hekel heeft aan knutselen. Wat mentoren als iets heel positiefs bedoelen, omdat ze iets zien in hun pupillen (moeilijker Bachboek, meetrainen

met oudere groep) wordt ervaren als de angst om te falen. Het is niet eenvoudig om dit systeem te ontdekken. Samen het vermijdingsgedrag analyseren en peilen naar de wederzijdse verwachtingen zijn bruikbare tools.

Het is belangrijk om kind leerling van jongs af aan te confronteren met moeilijke dingen en geen faalervaringen uit de weg te gaan.

Falen is de motor voor het ervaren van succes. Wanneer een succeservaring uitblijft, loont inspanning niet meer de moeite.

Groot rechtvaardigheidsgevoel

Kinderen kunnen bezig zijn met onrecht in de wereld, maar ook op kleinere schaal worden ze voortdurend gedreven door wat juist is en wat niet. Afspraken, beloftes en uitspraken zijn bindend. Dit rechtvaardigheidsgevoel maakt het leven niet makkelijker. Een 'andere aanpak' is niet eerlijk. Dus niet meer taken, maar moeilijkere en meer uitdagende taken krijgen.

Gevoeligheid

Erg gevoelig waardoor ze meer waarnemen en meer onder de indruk zijn van gebeurtenissen. Kunnen emotioneel soms niet verwerken wat ze cognitief (grotendeels) begrijpen. Ze zijn vooral op zoek naar 'authentieke' personen. Dus wanneer je het onderpresteren wilt aanpakken, moet je ervan overtuigd zijn. Vereist daadkracht om niet in de verleiding te komen om te luisteren naar hun argumenten.

Kritische instelling

Door deze kritische instelling discussiëren ze over leerinhouden en de zin of vooral de onzin ervan. Dit kan leiden tot oeverloze discussies → 'Is waar, maar in het leerplan staat..dus je zal je verantwoordelijkheid moeten nemen' (45)

Snellere leerlingen ergeren zich vaker aan de lange duur om in de klas aan dezelfde info te komen die je zo van het net af kan halen. Leerkrachten hebben minder bagage waardoor ze weinig inspireren en een demotiverend effect hebben. Dit komt niet ten goede aan het onderpresteren.

Gevoel 'anders' te zijn

Zodra een hb kind naar school gaat wordt het geconfronteerd met zijn 'anders zijn', ze voelen zich dom, missen veel kansen waardoor ze gaan onderpresteren. (48)

Met een beetje begrip kan je de complexiteit van het leven van een hb kind een stuk eenvoudiger maken. Onderkennen, begrijpen en goed begeleiden. Op een opbouwende manier omgaan met hun eigenheid. Dit hangt af van het karakter van het kind of het anders zijn een stempel drukt op de ontwikkeling. Wanneer ze sociaal zijn hebben ze hier minder moeite mee.

Willen niet echt hun hoofd boven het maaiveld uitsteken wat een risico vormt voor onderpresteren. Willen niet opvallen, waardoor ze niets laten zien van hun mogelijkheden en capaciteiten. Wanneer je dit jaren volhoudt is het moeilijk om je in te spannen, wanneer het nodig is om een inspanning te leveren omdat ze niet weten hoe dat moet.

Dit mechanisme kan al starten in de kleutertijd. Wanneer het kind alle kleuren al weet vraagt het om geel en wanneer het dan blauw krijgt gaat het twijfelen of geel wel geel is en gaat het net als de andere kinderen aan de juf vragen.

Hoe ga je als ouder of leerkracht om met de eigenheid van het kind van hb en het anders zijn. Mee 'pronken', ontkennen als modeverschijnsel. Onder de mat vegen, enige vorm van (h)erkenning niet teveel aandacht aan besteden, gaat het kind zich nog meer anders voelen.

Hoe ga je ermee om dat je kind 'anders' is? Hoe gaat de omgeving er mee om? Zit je ermee verveelt? Schaam je je? Eigen verleden open? Wil je niet opvallen? Voorkomen dat je kind naast zijn schoenen begint te lopen?

Wanneer jij als ouder de hb van je kind zoveel mogelijk verstoopt en de eigenheid van je kind camoufleert leg je de kiem voor onderpresteren. Denk na over je eigen gedrag en realiseer je dat je hiermee het meest doorslaggevende voorbeeld voor je kind stelt.

Hoogbegaafd of niet?

Terwijl op heel wat scholen dyslexie of autisme op meer begrip kunnen rekenen en er hiervoor binnen de leezorg aandacht is, valt hoogbegaafdheid rechtstreeks onder afgunst en luxeprobleem. Er wordt krampachtig omgegaan met de magische cijfers van IQ – 130.

Er kunnen meer plusklassen en er is een meer gerichte focus op 'differentiatie naar boven' voor sterke leerlingen.

Helaas is in het VO de begeleiding voor hb leerlingen nog bedroevend ontoereikend door de overtuiging dat de verscheidenheid aan studierichtingen voldoende differentiatie biedt.

Leerlingen die het bv. in groep 5 moeilijk hebben, krijgen alle mogelijke zorg en leert zo hard werken en oefenen, omgaan met falen en ontwikkelen van leer- en werkstrategieën. Op het VO geeft hij blijk van een goede werkhouding en veel inzet.

Leerkrachten in het VO stellen zich te weinig de vraag hoe het eigenlijk écht komt dat duidelijk slimme kinderen niet de verwachte resultaten behalen. Meestal krijgen ze i.p.v. aanmoediging en begrip, vooral negatieve feedback. Ouders en leerkrachten nemen dan ook nog eens allerlei verklaringen en overwegingen aan die haaks staan op de werkelijkheid (vragen te veel, wordt zeker allemaal te veel, jaartje overslaan misschien toch niet zo'n goed idee)

Ouders en leerkrachten reageren uit frustratie en teleurstelling vaak verkeerd, meestal door boos te worden. Ook het kind is gefrustreerd (ik kan het niet, het is stom en saai) Zij raken door 2 slechte toetsen van slag, denken zichzelf de put in en laten zo elke inspanning achterwege.

Testen dan maar?

Resultaat van een test kan je een handleiding geven maar het is de vraag;

- of je kind zich laat kennen
- wie de testleider is
- of de relatie tussen beiden optimaal is
- of de omgeving en het moment optimaal zijn

In het VO wordt de test nogal eens in twijfel getrokken (wanneer het kind misschien inmiddels flink onderpresteert) Goede reden voor een onderpresteerder om niet te laten zien wat hij kan, wat hij in zich draagt.

DEEL II Onderpresteren doorgronden

1. Wat is onderpresteren

Hoe zit onderpresteren in elkaar? Hoe ontstaat het?

Onderpresteren=niet laten zien of niet doen wat je eigenlijk wel zou moeten doen of wat je eigenlijk wel kan.

Onderpresteren neemt een zorgwekkende vorm aan wanneer het kind er zelf onder begint te lijden, waarop het kind zichzelf opgeeft. Onderpresteren neemt af wanneer het kind opnieuw in zichzelf gelooft. Een lange en complexe weg die alleen lukt wanneer ouders en leerkrachten langdurig en zonder twijfelen **blijven geloven** in het kind.

In uitzonderlijke omstandigheden laten onderpresteerders soms even zien dat ze veel in hun mars hebben.

Tijdelijk en relatief onderpresteren

Verschillende soorten van onderpresteren. Tijdelijk en relatief onderpresteren ontstaan wanneer het kind met een bepaald probleem of een bepaalde zorg wordt geconfronteerd (andere school, verhuizing, overlijden) Behaalt dan tijdelijk schoolresultaten die niet in overeenstemming zijn met het intelligentieniveau. Of een niet-tijdelijke relatieve onderpresteerder die goed presteert in een hobby of een sport en op school gemiddeld, maar wel stabiel presteert.

- Jij kan beter -
karinvantoormusic@gmail.com

Onderpresteren hoeft helemaal geen strijd op te leveren als iedereen zich ermee verzoent dat de resultaten van een kind goed genoeg zijn. Geen strijd, geen stress, geen ruzies.

Vaak zien leerkrachten niet eens dat relatieve onderpresteerders, onderpresteerders zijn omdat het (ogenschijnlijk) geen probleem is. Maar dit kan evolueren naar 'absoluut onderpresteren'. Misschien is voorkomen dan ook beter dan genezen.

Absoluut onderpresteren

Langdurig onderpresteren, min. een jaar, sluipt er onopvallend in. Resultaten die van gemiddeld naar slecht en bedroevend gaan.

Absoluut onderpresteren=iemand die langdurig en (ver) beneden zijn kunnen presteert en bij wie er geen duidelijke (medische of leer-)problemen of oorzaken vast te stellen zijn.

Een vorm van zich vervelen of op zijn minst verveeld zijn.

Pervasief probleem- probleem dat zich niet alleen voordoet op studie- en schoolgebied, maar ook op andere terreinen van het leven. Probleem van chronisch kiezen voor de gemakkelijkste weg, weinig doorzettingsvermogen en mogelijke uitdagingen uit de weg gaan. Zonder dat dat hij het laat merken, kampt de onderpresteerder bijna voortdurend met een slecht gevoel over zichzelf, wat leidt tot een slecht gevoel over zichzelf, wat leidt tot een laag zelfbeeld.

Dit heeft vanzelfsprekend gevolgen voor zijn sociale leven en het aangaan en onderhouden van vriendschappen en relaties.

Er is wel degelijk wat te doen aan dit onderpresteren, mits de juiste aanpak. Niet gemakkelijk, maar omdat onderpresteren een kwestie is van gedrag is het omkeerbaar.

Gedrag is aangeleerd en kan dus, met consequentie en volharding worden afgeleerd!

Geen kwestie van cijfers en resultaten

Hoge, lage of wisselende cijfers zeggen precies even veel of weinig over onderpresteren. Gebruik het rapport van je kind eerder als een analyse instrument dan als een beoordelingsinstrument. Kijken achter de cijfers, hoe ze tot stand zijn gekomen is heel wat waardevoller dan een sec oordeel te vellen over een 4,6 of een 9.

Als een kind goede resultaten boekt zonder noemenswaardige inspanning te moeten leveren, leert het niet te ervaren welke voldoening 'moeite doen' kan geven. Het ervaart niet dat studeren en opdrachten aanpakken, een voldaan, tevreden gevoel kan opleveren.

Lage cijfers kunnen wijzen op te veel of te moeilijk, maar kunnen ook wijzen op onderpresteren. Slechte cijfers zijn gevaarlijk, want ze tasten het zelfvertrouwen aan en kunnen leiden tot nog meer slechte cijfers. Wees daarom in de eerste plaats bezorgd over slechte cijfers en beheers je boosheid.

Uitgebreide schets van de onderpresteerder

Ook voor een puber zijn een aantal dingen noodzakelijk. Zijn verantwoordelijkheid nemen over het leven op school is daar één van! De hoge verwachtingen (op basis van IQ) die zowel de ouders als de school aan de kinderen stellen vormen de risicofactoren voor het ontstaan van onderpresteren-Gevoel al maar beter moet en kan- Hierdoor vermijden ze elke prestatie omdat het toch nog nooit goed genoeg is.

De schoolresultaten van onderpresteerders maken een jojo beweging. Studeren niet of een klein beetje, als de situatie echt kritiek dreigt te worden. Raken alles op miraculeuze wijze kwijt en bijna niets wordt op tijd bezorgd aan de leerkracht. Vaak is het dan ook een allerlaatste krachtinspanning op het einde van het schooljaar die erop de valreep en met een dosis geluk voor zorgt dat de onderpresteerder toch over mag.

Goede bedoelingen zijn oprecht, maar het ontbreekt ze aan doorzettingsvermogen. Of het nu gaat om school, muziek, kunst of sport, als er echt niet wordt gewerkt om potentieel, talent of passie verder te ontwikkelen, loopt het mis.

De levensstijl van een onderpresteerder bestaat er uiteindelijk in om uitdagingen uit de weg te gaan of te vernietigen. - Zelfdestructief en weinig hoopvol leven.- Ze proberen wel, ze willen wel, maar het lukt niet (87)

Steeds weer vluchten; - oeverloos uitstellen, uitwerken van uitvluchten

- zoekt afleiding in 'schermactiviteiten' (computer, tv)

Als ouder is het je taak deze vluchtwegen te beperken. Frustratie 'saai en stom' mag geen excuus worden om te blijven onderpresteren. De verklaring ligt dan buiten het kind (externe focus of control)

Onrealistische verwachtingen kunnen een basis zijn om een werkstuk of een toets niet in te leveren-faalangst

Ook het door de omgeving opgelegde gevoel nooit minder te mogen scoren dan het maximum speelt vaak sterk bij de onderpresteerder die in het verleden (te) vaak (overdreven, onterecht?) werden geprezen om hun prestaties.

Een probleem van attitude

De meeste vormen van goedbedoelde hulp levert niets op (bijles, studiebegeleiding, organisatie, leren leren) omdat het ware probleem een probleem is van attitude, motivatie en wilskracht.

Weinig zelfdiscipline- enerzijds om aan de slag te gaan, om te beginnen met studeren. Anderzijds om het vol te houden. Van start gaan is niet moeilijk bij een prettig vak, maar wel als het helemaal geen zin heeft.

De onderpresteerder is altijd afhankelijk van een ander om de plannen die hij heeft ook echt uit te voeren of de doelen die hij heeft gesteld ook echt te bereiken.

(Een presteerder heeft geleerder dat gevoelens van het moment (bv geen zin hebben) zelden of nooit een goede basis zijn om beslissingen te nemen.)

Door het vermijden van zelfdiscipline en al dat ontsnappen aan de noodzaak tot volhouden, heeft de onderpresteerder behoorlijk te kampen met verveling, gevoelens van leegte en nutteloosheid. Loopt mis met gemaakte beloftes door falen in zelfdiscipline en in de volharding om een lange termijn doel te bereiken.

Onderpresteerders accepteren nauwelijks of geen verantwoordelijkheid voor zichzelf, voor hun gevoelens en voor hun motivatie.

Hoezo, een offer brengen?

Offeren hun lange termijn doelen graag op voor plezier op de korte termijn. Presteerder beleeft plezier en vreugde in hard werken en doelen bereiken, maar de onderpresteerder heeft allesbehalve vertrouwen in hard werken. Omdat de onderpresteerder steeds meer negatieve gevoelens koppelen aan huiswerk en studeren, wordt hun rationele gedrag steeds meer overstelpt door relativiteit- nog meer onderpresteren

Succes leidt altijd naar toenemende verantwoordelijkheid en dat is precies waar de onderpresteerder zo bang voor is. (schrijfpdracht-schrijven school schooltheater)

Ouders begrijpen echter niet dat dit één van de kernproblemen is van hun onderpresterende kind. Zeker succesvolle ouders niet.

Onderpresteerders zien uitdagingen en toenemende verantwoordelijkheden voor nog meer succes alleen maar als bedreigingen. Het emotionele antwoord is angst en het vermijden van die bedreigingen door onverantwoordelijk te zijn en te blijven. Hierdoor ontnemt de onderpresteerder zichzelf de kans om positieve gevoelens van tevredenheid en opwinding te koppelen aan uitdaging. Onderpresteerder ervaart alleen negatieve gevoelens rond een bepaalde gevoelens- Zal hij morgen ook wel succesvol zijn dan?

Door het succes van de onderpresteerder te prijzen wordt zijn angst groter. Onverantwoordelijk gedrag om zo nieuwe problemen te vermijden die volgehouden of groeiend succes met zich mee brengt.

Gebrek aan zelfcontrole, de vaardigheid om via je gedachten en gedragingen je emotionele status te beïnvloeden.

Een onderpresteerder houdt negatieve gevoelens over wat hij aan het doen is, zelfs als hij harder gaat werken. Hij kan zijn negatieve gevoelens niet omzetten in positieve gevoelens. Zelfcontrole is cruciaal voor het onafhankelijk kunnen leveren van inspanningen in stressvolle situaties, verveling- interesse, angst-verwondering, vermijden-kennis, schaamte-schuld.

‘Vergeeten’ of ‘weet ik niet’ is een veel voor de hand liggend antwoord voor een typische onderpresteerder. Zelfkennis is een stap verwijderd van zelfverantwoordelijkheid- doodsbang voor. Belangrijk dat hij onder ogen ziet waarom hij iets op een bepaalde manier doet of nalaat.

DEEL III Onderpresteren aanpakken

Welke aanpak is wenselijk?

Hierbij komen harde feiten naar voren die niet van toepassing zijn op alle ouders en leerkrachten. Deze zijn confronterend om een verandering teweeg te brengen. Plan van aanpak om je kind (opnieuw) aan de slag te krijgen met tips en technieken.

Is ingrijpen echt nodig?

Onderpresteren gaat niet vanzelf over, maar wordt waarschijnlijk alleen maar erger. De meeste onderpresteerders realiseren zich als volwassene dat ze eigenlijk tot veel meer in staat zijn. Dit geeft een knauw in het zelfvertrouwen, wat niet bevorderlijk is voor de emotionele ontwikkeling en kan leiden tot een depressie.

Tegenvallende resultaten kan twijfel veroorzaken van de ouders. Je hebt als ouder de indruk dat je kind niet doet wat het zou kunnen. Dit kan tot ruzie leiden en tot discommunicatie.

Tijd voor introspectie

Veel ouders lopen volledig vast in de overtuiging dat hun kind zelf het probleem 'is'. Als ouders het opgeven, waarom zou hij dat dan niet doen? Eerst stap is inzien dat jouw kind niet het probleem onderpresteren 'is'. Onderpresteren heeft voor een groot deel met opvoeding te maken. Onderpresteren maakt deel uit van een systeem, dat niet alleen door je kind in stand wordt gehouden.

In eerste instantie zal jij als ouder stappen moeten zetten om dit systeem te ontmantelen.

Wil ik met het welzijn van mijn kind in het achterhoofd aanpassingen doen en mezelf in vraag stellen, omdat ik begrijp en inzie dat het nodig is..

Het is dus zo dat jij bij jezelf moet beginnen, jij moet veranderen, terwijl je toch vooral je kind en zijn situatie wilt veranderen.

Het onderpresteren van jouw kind maakt deel uit van het gezinssysteem, waarin iets maakt dat jouw kind niet functioneert op een passend niveau. Realiseer je dat je als ouder een (grote) rol hebt in het onderpresteren van je kind.

Begrip en inzicht in jullie huidige situatie en jouw aandeel daarin is een belangrijke stap en vaak al een groot deel van de oplossing van het probleem van onderpresteren.

Er is bijna altijd een aanleiding te vinden voor het onderpresteren van je kind. Om meer inzicht te krijgen stel je jezelf een aantal vragen.

- Was je zelf een onderpresteerder?

Bewust of onbewust wil je je kind bepaalde ervaringen geven of besparen. Zelf perfectionistisch, prestatiegericht, prestatiegerichte school- wat is aanvaardbaar. Neem je verantwoordelijkheden uit handen, kom je zuchtend en zeurend uit je werk? Deze elementen of situaties kunnen bijdragen tot het onderpresteren. Ga eens na waartoe onze bedoelingen kunnen leiden.

Nog meer vragen aan bod?

- Hoe pak ik het zo aan dat we minder ruzie hebben over school en resultaten?
- Wat loopt er mis in de communicatie met mijn kind?
- Overlaad ik mijn kind niet met negatief commentaar of verwijten?
- Maak ik mijn kind belachelijk?

Einddoel is - dat je kind op school overwegend positief bekeken en beoordeeld wordt.

- dat je kind moet slagen op school en in zijn verdere leven moet kunnen studeren, werken en presteren op het niveau dat het beste ligt en waar de meeste voldoening en levensvreugde uit kan putten.

Aan de hand van jouw antwoorden kan je nagaan of je op de goede weg bent of dat er nog enige bijsturing nodig is.

Hoe langer je wacht, hoe moeilijker het wordt om de houding van je kind bij te schaven. - Grijp nu meteen in.

Als je eenmaal inzicht hebt verworven en het de kern van het probleem op tafel ligt, kan je er gemakkelijk mee verder.

De rol van de ouder levert een bijdrage aan het onderpresteren van je kind, ingegeven door goede intenties, zeuren, helpen en bijles. Voel je niet mislukt, maar pik deze nieuwe leidraad op en ga aan de slag. (128)

Een liefdevolle ommezwaai

Wees bereid te stoppen met wat je tot nu toe deed en kies resoluut voor een nieuwe aanpak. De kans is groot dat er een gat is ontstaan tussen jou en je kind. Dit is een periode waarin het heel moeilijk is om positief en constructief te blijven en de sfeer in huis een beetje prettig te houden.

! Vanaf vandaag word jij nooit meer boos als het over school en studeren gaat. (130)

Geruzie en gepreek heeft alleen een slechte sfeer, een verpeste relatie en een wederzijds, diep ellendig gevoel opgeleverd. Dus alle reden om er definitief mee op te houden.

Meet jezelf opnieuw een stevige basishouding aan; liefdevol, geduldig, streng, consequent en liefst ook nog een beetje humoristisch.

Kan best dat je kind vreemd, onverwacht of misschien zelfs afwijzend of vijandig reageert hierop. Belangrijk om vol te houden, niet preken, kalm blijven een volledige en definitieve instelling. Deze nieuwe aanpak zal na een tijdje (tijd) weer nieuw vertrouwen creëren bij je kind.

Een huis kan je niet verplaatsen (of toch wel?)

Ombuigen van onderpresteren is een tijdrovende, slopende aangelegenheid. Als ouder MOET je blijven geloven in je kind, evt. samen met een goede coach.

Studiebegeleider legt uit hoe je moet studeren en geeft tips en trucs, maar onderpresteerders ontbreekt het aan de durf om aan een nieuwe opdracht te beginnen en tot het einde door te gaan. Een coach motiveert net zolang tot de onderpresteerder (opnieuw) in staat is om zichzelf te motiveren. Iemand die weigert te geloven dat de situatie hopeloos is. Iemand die blijft geloven in de potentie van de onderpresteerder

Als je kind liegt en bedriegt

Het is van belang dat een onderpresteerder uit het systeem van liegen en bedriegen komt, anders zullen ze zichzelf blijven vernietigen. Verplaats je eens in de wereld van het kind. 'Je bent ongelukkig door het slechte resultaat, dus laat je je door ouders niet nog ongelukkiger maken.' De echte pijn van de onderpresteerder zit diep van binnen verstopt en schaamte is alom aanwezig. Het kind voelt zich vreselijk schuldig omdat het niet voldoet aan de verwachting.

'Ik kan jou niet meer vertrouwen!' is dus echt wel een keiharde uitspraak. 'Wantrouwen' en 'respectloosheid' heeft hier niets mee te maken, want het 'liegen' is niet tegen jou gericht, maar een poging om nieuwe pijn te vermijden. Als je inziet dat je kind een vreselijke pijnlijke vicieuze cirkel of zelfs neerwaartse spiraal is terecht gekomen kan je er misschien begripvolle en geduldiger mee omgaan.

Vergeet niet dat jullie ooit een hele goede band hadden. Als de relatie zich stilaan herstelt zal ook de diepe pijn boven water komen.

Evolueer met je nieuwe opstelling van een situatie waarin 'liegen' centraal stond naar een situatie waar 'vertrouwen' het uitgangspunt is en breng dit ook onder woorden bij het kind.

Die correcte, eerlijk info, om te weten hoe het met je kind gaat op school, zal je voortaan verkrijgen dankzij je positieve opstelling

Straffen en belonen, niets voor de onderpresteerder

Totaal zinloos. Straf je kind zeker niet om zijn schoolresultaten met het afpakken van een hobby waar het in uitblinkt of gewoon graag doet. Je doet er meer kwaad dan goed mee. Een buitenschools succesverhaal is voor je afhakende kind zowat van levensbelang. Vermijd dat je kind voor een positiever zelfbeeld alleen maar afhankelijk is van wat er op school gebeurt.

Wanneer je kind zijn motivatie vindt in een vrijetijd besteding doe er dan alles aan om dit zo te houden.

Je kind belonen door allerlei leuks in het vooruitzicht te stellen en beloningen uit te reiken is misschien nog wel erger. De onderpresteerder moet een ander soort voldoening leren ervaren. Druk om een bepaald cijfer te halen en een beloning is dan dubbel zo groot. Wanneer het gestelde doel niet haalbaar is kan er nog grotere onverschilligheid optreden.

Handige gesprekstechnieken

Installatie van een nieuw ritueel, een dagelijks gesprekje over school. Pak dit behoedzaam, maar wel onverstoort aan. Kies hiervoor een rustig moment.

- Jij kan beter -
karinvantoormusic@gmail.com

Kernvraag 'hoe was het op school?' Probeer er echt bij te zijn. Overgaan tot een positievere vorm van communiceren over schoolse bezigheden. Ook jij hebt het op een positieve manier over jouw werk. De eerste dagen zal er weinig komen van je kind, maar dat zal veranderen als je blijft volhouden. Wees, bij een slechtere relatie subtiel geïnteresseerd. Vraag zeker ook naar de dingen waarvan je weet dat je kind geïnteresseerd is of die het leuk vindt. (leerkracht, aanleg van een terrein..) Dit zal een grote omwenteling zijn. (153)

Je kind zal stilaan meer beginnen te vertellen, waar je meer toegang tot de leefwereld van je kind krijgt. Als je het gevoel hebt, dat je toch zal uitbarsten of boos wordt, breek het gesprek dan af en ga wandelen.

Als het vertrouwen weer een beetje gegroeid is, kan je heel rustig beginnen met meer 'tactische gesprekken'

Spreek doelen af met je kind en denk samen na over het ver het moet of kan gaan en vraag altijd goed door, zodat je kind na leert denken over het proces. Wees niet te voortvarend als je kind zijn eerste successen begint te boeken. Bereid je erop voor dat dit een proces wordt van lange adem Wees intussen blij met de minste positieve verandering. Pannenkoeken bij een bereikt doel, evaluatie bij een niet bereikt doel om erachter te komen of het doel te hoog gegrepen was, wat is er verkeerd gelopen.

Deze gesprekken worden steeds makkelijk. Tot je kind je ineens perplex doet staan tot een uitspraak 'je bent al blij met dit positieve resultaat, maar ik weet wel dat ik nog beter kan, hoor!'

Het gaat waarschijnlijk nog een hele tijd flink mis. Zorg dat je erachter komt wat er precies verkeerd is gelopen. Een stap-voor-stap analyse kan hierbij helpen. Op die manier reconstrueer je samen stap voor stap alle opeenvolgende gebeurtenissen tot je bij het punt komt waar het verkeerd is gegaan. Hierdoor ziet hij heel duidelijk dat hij wel degelijk zelf een besluit heeft genomen en dat dit het resultaat is van het niet nemen van verantwoordelijkheid. Doordat soms sociale aanvaarding belangrijker is dan succes.

Als je kind geen goede studiemethodes heeft (en andere excuses)

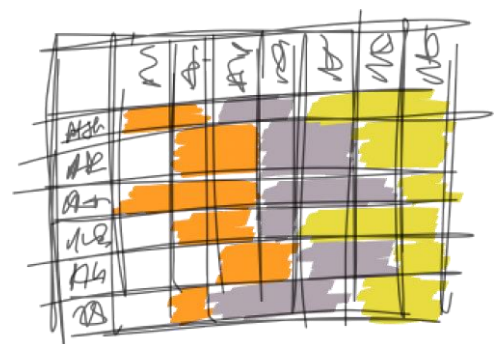
Geef je kind geen ideale excuses in handen, zoals het niet hebben van leer strategieën en een slechte werkhouding. Dat gebeurt vaker dan ouders of leerkrachten zich bewust zijn.

Ontsnappen aan heel wat verantwoordelijkheden is voor jonge kinderen best normaal, maar naar mate een kind volwassen wordt moet het aantal excuses afnemen.

Voor elk falen of elke tekortkoming heeft de onderpresteerder wel een excuus in voorraad. Helaas verwoesten al die excuus

ook ieder greintje zelfrespect en zelfvertrouwen. Deze excuses maken een onderpresteerder doof en blind voor zijn eigen keuzes en in de toekomst zal hij dan ook geen andere keuzes maken.

Onderpresteerder beseffen (nog) niet dat studeren betekent ergens tijd aan spenderen. Ze moeten ervaren dat leren tijd kost en dat hiervoor geen excuses moeten of kunnen worden gevonden. Elke studiemethode die resultaat oplevert is goed.

Je zult je kind op zijn zwakste plek moeten aanspreken, op een heel diplomatische, begripvolle, aanmoedigende, positieve en vooral niet verwijtende benadering om hierover in gesprek te kunnen gaan.

Van over bescherming naar 'onverzettelijke bekommernis'

Onderpresteren bij je kind kan mede veroorzaakt worden door een tekort aan reflectie over ons eigen handelen als ouder en door te weinig na te denken over de gevolgen van de keuzes die we als ouder maken.

Opvoeden kost tijd en ouder zijn is een hele opdracht. Vaak onthouden we hun van onmisbare vaardigheden (veters strikken, huishoudelijke taken). Een beetje realiteitszin en zelfredzaamheid zijn veel kinderen vreemd, laat staan dat ze zelf aan de slag gaan voor school.

Zo is het fenomeen 'helikopterouder' ontstaan. Ouders die voortdurend, als een soort helikopter, boven hun kind hangen om de boel in de gaten te houden en bij te staan waar nodig. Door aangeleerde hulpeloosheid is een kind beperkt in het zelf studeren of echt aan de slag te gaan voor school.

De onderpresteerder heeft supervisie nodig, terwijl hij werkt om te zorgen dat hij aan de slag blijft. Zo dwingt hij zowat zijn ouders om beslissingen te nemen over en voor hem, wat er opnieuw op neer komt dat hij weigert de verantwoordelijkheid te nemen over zichzelf.

Vaak komt dat afhankelijke functioneren ook voor op een meer emotioneel niveau, door hun werk steevast te laat in te leveren.

De onderpresteerder klaagt misschien over de over bezorgdheid van moeder, maar dit garandeert hem dat er voor hem wordt gezorgd en dat hij dus in het leven niet op zichzelf zal hoeven functioneren. Veel onderpresteerders hebben tenminste één ouder die onderpresteerde of die dit nu nog doet. Ouders willen natuurlijk vermijden dat met hun kind hetzelfde gebeurt. Eenzelfde evolutie zie je bij sterk perfectionistisch ingestelde ouders/moeders.

Het is niet de bedoeling om nu een ellendig gevoel achter te laten, maar inzicht te geven in het eigen handelen. Ineens horen we dan die genadeloze boodschap aan onderpresteerder s 'dit is echt jouw probleem en jij moet dit nu dringend oplossen', terwijl de ouders dit kind in dit patroon hebben gemanoevreerd.

Als ouder moet je kunnen accepteren dat groot worden pijn kan doen. Zolang je moeite hebt om te accepteren dat je kind vroeg of laat ook tegenslag, pijn of problemen zal kennen blijf je onderpresteren aanmoedigen (181) Daag jezelf uit om in veilige omstandigheden het juiste evenwicht te vinden.

Hoe ouder je kind, hoe meer verantwoordelijk gedrag het moet leren. Dus jij wordt absoluut niet in beslag genomen door zijn werken, lessen en verantwoordelijkheden. Natuurlijk kan hij om je mening vragen en advies krijgen. Ook spontaan belangstelling tonen is natuurlijk prima. Zonder er echt me bezig te zijn betrokkenheid tonen.

Relativeer! Je kind is meer dan schoolleven alleen. Wanneer je je kind alleen positief benadert bij goede resultaten voelt het zich mislukt bij slechte resultaten. Je kind in zijn eigenwaarde houden is een doel dat je je als ouder moet stellen, zeker wanneer de onderpresteerder in het spel is.

'Onverzettelijk bekommerd' betekent begripvol, geduldig, respectvol, vriendelijk en streng. Duidelijke regels en afspraken. Cijfers hebben absoluut hun belang, maar weiger het prachtige kind te vergeten, dat erachter zit.

Je onderpresterende kind op school

Het grootste werk in het aanpakken en behandelen van onderpresteren zal thuis moeten gebeuren. Ook op school zullen een aantal aandachtspunten in acht moeten worden genomen.

School hoeft niet perse altijd 'leuk' te zijn. Het zijn morele en mentale uitdagingen, die kinderen helpen op te groeien tot volwassenen die doorzetten. Discipline en doorzettingsvermogen zijn vaardigheden die je nodig hebt om doelen te bereiken en talenten verder te ontwikkelen. Je zult dus onvermijdelijk vertrouwen moeten kunnen opbrengen in de school van je kind. Je kunt overleggen over de nieuwe aanpak. Doe dat dan in een rustig, open en opbouwend gesprek. Je kunt de leraren beter mee hebben dan tegen.

**no
negative
thoughts
allowed**

Probeer je eigen negatieve gevoelens tegenover de school voor jezelf te houden. Ook een laconieke opstelling 'ik was vroeger ook zo, is toch goed gekomen' geeft een vrijgeleide voor je kind om op zijn lauweren te rusten. Wees in het bijzijn van je kind positief over school en geef geen openlijke kritiek op de school of de leerkracht, want dit is dan een grote stimulans om de hele boel met een korrel zout te nemen.

Ouders die besluiten in te grijpen moeten de schoolse elementen altijd weloverwogen en doordacht aanpakken.

Leerkrachten zullen je voor een groot deel bevestigen in het ouder systeem. Wat moet de school wel niet denken over jou en je gezin als jij als ouder er maar niet in slaagt deze benarde situatie te keren. Overleg met school over de andere kijk op het aanpakken van onderpresteren. Zo weten leerkrachten wat er daadwerkelijk aan de hand is en zo kom je op één lijn te staan tegenover de onderpresteerder.

Wordt je kind correct ingeschat?

Wees ondersteunend over een gebeuren, aanbid het schoolsysteem niet en 'bescherm' je kind waar nodig. Het is voor de leerkrachten heel moeilijk (199) blijkt uit onderzoek, om in te schatten, of een leerling wel of niet op zijn niveau presteert. Hardwerkende leerlingen worden vaak hoger ingeschat. Wees als ouder alert en knik niet alleen braaf om lijdzaam te ondergaan wat er gezegd wordt 'in het belang van het kind'. Zo kan een schooladvies leiden tot een comfortabel bestaan dat weinig inspanning vraagt. Een advies dient rekening te houden met de eigenheid van elke leerling afzonderlijk.

De keuze van een school

Bij de keuze van een school, laat dan niet alleen vooral subjectieve overwegingen meespelen, maar ook objectieve. Je moet ondanks alles toch het gevoel kunnen hebben dat je jouw eigenheid en die van je kind kunt en mag laten zien op een school. Hoe de school onderpresteren aanpakt moet

werken. Wat het ombuigen van onderpresteren betreft kun je zeker zo veel gewicht in de schaal leggen als ouders van de onderpresteerder.

Er zijn altijd wel wat slimme kinderen die eigenlijk geen mooie cijfers halen en werk zelden op tijd inleveren. Rond december zijn de signalen van onderpresteerder duidelijk. De presteerderstypen zullen bij tegen vallende resultaten veerkracht laten zien, terwijl de onderpresteerder denkt 'zie je wel, het lukt me toch niet.' De leerling die weinig deed, misschien zelfs geen leerhonger meer had, schrikt zich naar. Het gaat niet meer vanzelf en hij heeft geen flauw idee hoe hij dit moet aanpakken. Op de basisschool werd dit positief benaderd, overleg met ouders en er werd dan samen aan de kar getrokken.

Deze leerling komt best verstandig over, beantwoordt inzicht vragen tamelijk vlot en scoren zwakker op reproductie- en kennisvragen. Wanneer een leerling vragen waarvoor hij had kunnen studeren, niet goed beantwoordt is de conclusie dat de leerlingen niet (genoeg) heeft gestudeerd. Er wordt niet aan gedacht dat deze leerling niet de gewoonte heeft om te studeren, gewoon omdat zij/hij het niet echt nodig heeft gehad.

Ook op het thuisfront klinkt dergelijk commentaar gesteund door de leerkrachten. Rond december halen ze lagere cijfers en krijgen negatieve commentaren.

Volwassenen denken niet na over deze woorden en commentaren, over het proces, dat dit kind, dat zichzelf toch al heeft opgegeven, nu doormaakt.

Meestal krijg je een tweede kans, waarom hier dan niet? Die kans krijgen ze wel, maar op een negatief onderbouwde manier, zonder veel vertrouwen. Wanneer er dan ook nog gepraat wordt over wat er zal gebeuren als echt fout gaat. Het kind krijgt dan het gevoel dat het een verloren zaak is, dat het is opgegeven.

Een ideaal excuus 'ze zeggen toch dat het niet zal lukken dus..'

Deze reactie van volwassenen is bijna niet te geloven en komt doordat de leerkracht in het VO te weinig connectie maken met de voorgeschiedenis van het kind (213)

Ouders hebben misschien wel aangegeven dat hun kind weinig of niets deed voor goede resultaten op de basisschool. Het wordt vaak niet serieus genomen en komt dus vaak niet ter sprake in het overgangsgesprek.

Ander probleem is te veel nadruk op dat ene mindere cijfer in plaats van commentaar als 'jij zit met dit rapport op je plaats en volgende keer zal dat alleen nog meer duidelijker worden.'

Ouders zouden een meer nuchtere positie moeten innemen. In plaats van een begripvolle positie in te nemen en hun kind te ondersteunen, gebeurt vaak het omgekeerde! Ze voelen onmacht en het oude patroon van verwijten en preken steekt de kop op.

Leerlingen die te weinig faalervaring hebben opgedaan kunnen dit niet in één schooljaar rechtzetten, hier heb je zeker 2 schooljaren voor nodig. Niemand houdt dat vol wanneer je heel de tijd de boodschap krijgt dat het fout loopt. Gespreide verantwoordelijkheid leidt vaak tot een beperkte betrokkenheid. Zorg dragen voor leerlingen zou gelijk moeten zijn aan het oppakken van verantwoordelijkheid.

Commentaar zoals 'jij kan beter' doet dus meer kwaad dan goed. Probeer de onderpresteerder juist meer vertrouwen te geven dat hem of haar wel aan de slag houdt of brengt. 'Ik geloof in jou' kan wonderen doen.

Deze kinderen kunnen snel in paniek raken bij de eerste slechte resultaten. Bemoedigende reactie kan dan wonderen doen.

Leerkrachten die dit hebben begrepen maken absoluut het verschil. Zij die het niet doen, halen onderpresteerders snoeihard naar beneden.

Blijf onthouden dat achter elk rapport een mens, een kind schuilt. Ingaan op de vraag **waarom**

Gedrag en/of resultaten die niet (meer) goed zijn, kan heel wat inzicht verschaffen. Een begripvol gesprek met de onderpresteerder en zijn ouders kan al heel wat duidelijker maken. De onderpresteerder tegemoet treden met

kennis van zaken en negatieve en striemende commentaren achterwege laten is het begin van alles. Een onderpresteerder is meer gemotiveerd om een inspanning te leveren bij moeilijkere leerstof dan bij makkelijkere. Bij blijvend vertrouwen zijn ze meer bereid om zware inspanningen te leveren. Suggereer dus niet langer dat er twijfels zijn over het feit of deze leerling wel op zijn plaats zit in jouw klas. Meer inzicht in het proces van vallen en opstaan is wenselijk. 'We zien dat je niet genoeg werkt, maar daarom schrijven we je nog niet af.' Onderschat de kracht niet van een positieve dialoog waarin alle partijen dezelfde taal spreken.

Ken en herken de onderpresteerder in je klas

De onderpresteerders laten zich op vele verschillende manieren of helemaal niet zien in de klas. Veel signalen van onderpresteerders worden niet als dusdanig herkend, zoals wisselende resultaten en psychosomatische klachten, vele goede voornemens.

Als leerkracht moet je een evenwicht vinden wat jouw verantwoordelijkheid betreft. Goede resultaten is een compliment, maar slechte punten betekent niet dat je gefaald hebt. Je kunt daar als leerkracht heel boos over worden, zeker als de onderpresteerder uitstraalt 'het doet me allemaal niets'. Slechte resultaten hebben te maken met het feit dat deze leerling 'zichzelf heeft opgegeven'. Het is belangrijk dat je je onderpresteerder in je klas echt leert kennen, dus stel je je open en geïnteresseerd op voor de mens achter deze leerling. Als dit niet kan probeer dan in gesprek te gaan met de ouders van deze leerling of laat een collega of een vertrouwenspersoon het contact leggen. Het is echt nodig dat je een leerling, wil je ook echt iets aan zijn onderpresteren doen, leert kennen 'los van zijn resultaten'.

De eerste stap om een systeem in verandering te brengen mag best van de leerkracht of de ouder komen. Bijvoorbeeld enige souplesse in bepaalde situaties (ondernemer-ruimte beantwoorden klanten) De leerling is dan gemotiveerder om nodige inspanning te leveren. Het is niet altijd evident om een iets meer persoonlijk contact uit te bouwen in een vaak hectisch schoolleven, maar toch kan een uitgebreid, geruststellend en vertrouwelijk gesprek veel helpen. Kom je door een anders-dan-

anders gesprek de echte passie van de leerling op het spoor, dan kan je dat op een creatieve manier aanwenden.

Biedt uitdaging een uitweg?

Sommige onderpresteerders komen uit de startblokken door differentiatie, anderen zijn gebaat met een project rond hun interesse. Belangrijk is te weten dat de leerling het verdient om hiervoor een evaluatie te krijgen en gewaardeerd te worden, zodat het niet over komt als een bezigheidstherapie. Bij sommige 'zware gevallen' biedt bijkomende uitdaging geen zelfs het omgekeerde effect. Zij zijn in een uitzichtloze situatie terecht gekomen. Laat hem tijdens je les huiswerk maken of een les leren. Dit kan tot een kleine succeservaring leiden.

Onderpresteren wordt vaak op gang getrokken en in stand gehouden door een angst om te falen. Hierdoor gaat onderpresteerder niet echt aan het werk, want dit geeft meer risico dan niets doen. De onderpresteerder kan ook moeilijk bepalen of hij iets begrijpt of echt wel kent. Hierdoor vullen ze toetsen onvolledig, onnauwkeurig in, waardoor ze heel wat punten verliezen aan 'slordigheidsfouten'. De onderpresteerders gaat ervanuit dat de leerkracht het wel begrijpt. Wanneer goede cijfers achterwege blijven trekt hij de conclusie dat hij het niet kan en het dus ook maar niet meer moet doen.

Het is dan ook belangrijk om je kind van jongs af aan met moeilijke dingen te confronteren, zodat het faalervaringen niet uit de weg gaat.

Als ouder moet je hier heel alert voor zijn, want faalangst wordt gecamoufleerd door uitspraken als 'ik vind het saai' en 'het is gewoon niet leuk'. Laat je niet misleiden; meestal wijst dit op faalangst en worden deze uitspraken gebruikt als ze denken iets niet (goed genoeg) te kunnen.

Opgeven of zelden iets afmaken komt zowel voor op het terrein van de vrijetijdsbestedingen als op het schoolse vlak. Tegelijkertijd stellen we vast dat een kind bij een goede begeleiding en dus de juiste aanpak vaak enorme vorderingen maakt.

Niets werkt zo motiverend als een succeservaring. Daarom is het onverstandig geliefkoosde bezigheden af te pakken bij wijze van 'straf'.

De kern van faalangst zit bij de verwachting. Het kind heeft vaak een hele andere verwachting, dan diegene die de opdracht geeft. De lat wordt vaak te hoog gelegd. Het is belangrijk om verwachtingen over een opdracht duidelijker te omschrijven. Daardoor kan het kind realistischer verwachtingen inschatten en het gevoel het niet te kunnen te lijf te gaan. (239)

Ouder zijn doe je samen

Succesvolle ouders denken in grote lijnen hetzelfde over de aanpak en de opvoeding van hun kinderen. Respecteer elkaars gezag, ondermijn deze niet en laat je niet tegen elkaar uitspelen. Onderpresteren aanpakken vraagt geduld, liefde, doorzettingsvermogen, optimisme, geloof, vertrouwen en energie en het is begrijpelijk dat jullie niet hetzelfde reageren.

In de praktijk komt het vaak voor dat (meestal) vaders machteloos en afkeurend toekijken en moeders krampachtig de boel proberen te redden. Moeders zijn compleet doorgeschoten in wat zij zien als hun verantwoordelijkheden en vaders laten hun kind (en partner) in de kou staan.

Bekijk eens in alle eerlijkheid en openheid wie van jullie eigenlijk het beste welke positie in kan nemen. Vaak werkt het, wanneer beiden er helemaal achter staan natuurlijk, om de rollen om te draaien. Moeders staan voortaan op het achterplan, terwijl de vaders de leiding nemen.

Natuurlijk wordt dit moeilijker bij gescheiden ouders en samengestelde gezinnen.

Zo aan het einde van dit boek ben je veel verantwoordelijkheden kwijt. Heel wat verklaringen van onderpresteren en tips kunnen hard aangekomen zijn.

Er is één verantwoordelijkheid tegenover je kind en dat is je **geloof** in hem of haar. Daarnaast zal je de bereidheid moeten opbrengen om zelf het goede voorbeeld te geven.

Preventie

Preventief kan je de situatie van je dochter of zoon in kaart proberen te brengen. De basisschooltijd kun je als ouders gebruiken om preventief naar je opvoedingsaanpak te kijken. Oefen in het stellen van vertrouwen en geloof in je kind. Probeer een meester te worden in de positieve communicatie. Bekijk in de bovenbouw samen met je kind zijn rapport als een analyse- instrument. Wees alert voor de cruciale periode in de beginjaren van de middelbare school. Geloof in je kind en blijf geloven in je kind, net zolang tot je kind (opnieuw) in zichzelf gelooft.

